

SAMENVATTING

In dit rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de aard en omvang van jongeren met meervoudige problematiek en het huidige en gewenste hulpaanbod voor deze groep in de regio Midden-IJssel. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau INTRAVAl in opdracht van het ambtelijk overleg Jeugdbeleid - Jeugdzorg in de regio Midden-IJssel. Hieronder worden de belangrijkste resultaten besproken.

Aard

Op basis van literatuuronderzoek en gesprekken met betrokkenen is de definitie van jongeren met meervoudige problematiek vastgesteld. Jongeren met meervoudige problematiek in de regio Midden-IJssel voldoen aan de volgende drie kenmerken: a. ze zijn tussen 12 en 25 jaar, woonachtig in de gemeenten Gorssel, Lochem, Vorden, Warnsveld en Zutphen; b. ze hebben twee of meer problemen in de interne en externe omgeving, waarbij zich zowel een probleem voordoet in de interne als in de externe omgeving; en c. ze hebben problemen die zich structureel voordoen en niet zonder hulp kunnen worden opgelost. Het gaat met andere woorden om jongeren die gelijktijdig en gedurende enige tijd op meerdere leefgebieden problemen ervaren, waardoor zij zonder hulp geen toekomst kunnen opbouwen.

In gesprekken met betrokkenen zijn enkele aanvullende, belangrijke aspecten naar voren gekomen. Het gaat om: de rol van de ouders bij het ontstaan van de problematiek; het veelal ontstaan van meervoudige problematiek op jonge leeftijd; de verharding van de problematiek naarmate de jongeren ouder worden; en de rol van (ontbrekende) motivatie bij de jongeren zelf en/of de ouders om tot een oplossing te komen.

Omvang

Op basis van de verzamelde gegevens bij de betrokken instellingen en organisaties wordt het minimum aantal jongeren met meervoudige problematiek in Midden-IJssel vastgesteld op ruim 400 (tabel 1). Dit zijn unieke personen die in 2003 bij één of meerdere instellingen bekend zijn als jongeren met meervoudige problematiek.

Tabel 1 Minimum aantal jongeren met meervoudige problematiek naar gemeente (2003)

Gemeente	Aantal jongeren	Minimum aantal jongeren met	
	12 t/m 24 jaar	meervoudige problematiek	
	N	N	%
Vorden	1.560	12	1
Warnsveld	1.428	55	4
Gorssel	1.077	38	4
Lochem	2.628	41	2
Zutphen	5.579	270	5
Totaal	12.272	416	3

Voor een omvangschatting van de groep jongeren met meervoudige problematiek in de regio Midden-IJssel zijn enerzijds de bestanden van Pactum, Bureau Jeugdzorg en de zorgnetwerken samengevoegd. Daarnaast is gebruik gemaakt van het HKS-bestand van de politie. Toepassing van de capture-recapture methode leidt vervolgens tot een schatting van 550 jongeren met meervoudige problematiek in de regio Midden-IJssel.

Huidig aanbod

Het aanbod van voorzieningen voor jongeren met meervoudige problematiek is in de *regio Midden-IJssel* gering. Positief is dat alle gemeenten één of meerdere zogenoemde zorgnetwerken kennen. In deze overlegstructuren worden jongeren met problemen ingebracht, besproken en zo nodig doorverwezen naar een hulpverlenende instantie. Een beperking van deze netwerken is dat zij zich met name richten op jongeren tot 18 jaar. Bovendien is eventuele vervolghulp via Bureau Jeugdzorg vanwege de lange wachtlijsten vaak niet op korte termijn beschikbaar. Verder zijn in de regio diverse vormen van speciaal onderwijs aanwezig. Voor jongeren ouder dan 18 jaar richt het aanbod zich met name op leer/werk-trajecten.

Betrokkenen missen een aantal ambulante en semi-residentiële jeugdvoorzieningen in de regio. Er wordt geconstateerd dat jongeren met meervoudige problematiek nauwelijks buiten de eigen regio hulp vragen c.q. ontvangen. De binding met de eigen regio is groot. Het zou goed zijn wanneer in de eigen regio een semi-residentiële woonvoorziening zou komen. Verder wordt duidelijk dat een intensieve, individuele begeleiding van de jongeren als beste aanpak wordt beoordeeld.

Het bestaande aanbod voor jongeren met meervoudige problematiek in de *provincie Gelderland* is divers en vrij groot. In de provincie wordt zowel ambulante, semi-residentiële als residentiële hulp aangeboden. De drie grootste spelers in het veld voor de regio Midden-IJssel zijn: GSJ Lindenhout; Nové; en Pactum. In Gelderland bevinden zich verder acht regiokantoren en acht nevenvestigingen van Bureau Jeugdzorg, waarvan één in de regio Midden-IJssel: kantoor Zutphen.

Best mogelijke aanpak

Gezien de omvang van de problematiek en het bestaande aanbod in Midden-IJssel en Gelderland wordt geconcludeerd dat er geen organisatorische veranderingen (in de zin van nieuw ge- of hervormde organisatiestructuren) hoeven plaats te vinden in de hulpverlening aan jongeren met meervoudige problematiek. Ook het opzetten c.q. uitbreiden van overlegstructuren is niet nodig. Het is zinvoller om methodische veranderingen door te voeren. Voorgesteld wordt om de signalering, de intake (via een pool van medewerkers van bestaande instellingen), het opstellen van een hulpverleningsplan en de coördinatie van de hulpverlening te verbeteren. Daarbij dient de financierende partij duidelijk te zijn in hetgeen zij verwacht van de uitvoerende partijen, terwijl de uitvoerende partij helder aangeeft hoe zij dit denkt te realiseren. In onderling overleg wordt vervolgens besloten hoe dit het beste kan worden gemonitord.

Ten slotte

Om gewenste veranderingen tot stand te brengen spelen zowel de provincie als de gemeenten een rol. Gemeenten zijn, op regionaal niveau samen met andere gemeenten, verantwoordelijk voor samenhang in het algemeen en preventief jeugdbeleid voor de eigen inwoners. Bij de provincie ligt de regie voor de samenhang tussen jeugdwelzijn, onderwijs, jeugdgezondheidszorg en jeugdzorg. De aanpak van jongeren met meervoudige problematiek zal dan ook in samenspraak tussen provincie, gemeenten en instellingen moeten plaatsvinden.

Om goed inzicht te krijgen in de hulpvraag van jongeren met meervoudige problematiek zelf zijn gesprekken met jongeren (en ouders) nodig. Alleen op deze wijze wordt duidelijk in hoeverre jongeren (en ouders) hulp nodig hebben, waarom zij nauwelijks van het huidige aanbod in de provincie gebruik maken en welke voorzieningen of methodieken het meest gewenst en effectief zijn.